

**Raakamaidon keräilyn ja maidon
kuljetusten lainsäädännön vaatimukset
sekä niiden määräysten mukainen
toteutus**

Ruokaviraston ja Maitohygienialiiton koulutuspäivä 2024

12.6.2024
Marko Naapuri
Ruokavirasto

1

Aiheet

- Taustaa ja käsitteitä
- Lainsäädäntöä
- Toimijat VATI:ssa
- Valvonta

2

Taustaa ja käsitteitä

- Raakamaidon keräily ja maitoalan kuljetukset
- Maidon *keräilyllä ja kuljetuksilla* tarkoitetaan raakamaidon kuljetuksia maidontuotantotilalta maitoalan hyväksytyyn -, tai rekisteröityyn elintarvikehuoneistoon (jäljempänä myös huoneisto) sekä,
 - Raakamaidon ja raaka-ainemaitojen kuljetuksia toimijoiden toimipaikkojen välillä

3

Taustaa ja käsitteitä

 Raaka-aine maidot ja herapohjaiset jakeet

- Kaikenlaisia nestemäisiä maitopohjaisia raaka-aineita, välituotteita sekä jäännös- tai lopputuotteita, kuten maitoja, kermoja, hapatettuja ja/tai pastöroituja nesteitä ja niiden kaltaisia tuotteita, sekä
- Heraa ja muita sen jalostukseen kuuluvia jakeita, sekä
- Raakakermoja, joita kuljetetaan toimipaikkojen välillä

4

Taustaa ja käsitteitä

 Valvontakohte on

- Raakamaidon keräilyn ja maidon kuljetuksen yhteydessä *valvontakohteen* muodostaa kaikki maidon kuljetukseen käytettävän kuljetusajoneuvon - sekä mahdollisen perävaunun rakenteet, jotka joutuvat kosketuksiin maidon ja maitopohjaisen raaka-aineen kanssa
- *Kuljetusrakenteet*

5

Taustaa ja käsitteitä

 Valvontakohte on

- Kuljetusrakenteita ovat esimerkiksi letkuliittimet, letkut, hanat, pumput, ilmanerotin, mittalaitteet, näytteenottolaite, säiliöt, huohottimet ja purkulaitteet sekä muut mahdolliset näihin liittyvät osat autossa ja mahdollisessa perävaunussa, sekä..

6

Taustaa ja käsitteitä

 Valvontakohte on

- Kokonaisuuteen kuuluu edellä mainitun toiminnan *omavalvonta, omavalvontaa toteuttava henkilöstö, sekä toiminnasta vastaava elintarvikealan toimija*, eli asiaan liittyvä toimintakokonaisuus
- Valvontakohte on kolmen asian kokonaisuus

7

Lainsäädäntöä

 Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, esimerkiksi
 - 17 art. Toimijan vastuu elintarvikelainsäädännön vaatimuksista kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa
 - 19 art. Vastuu elintarvikkeiden turvallisuudesta, tiedottamisesta, takaisinvedosta on elintarvikealan toimijalla, samoin kuin velvollisuus yhteistyöhön viranomaisvalvonnan kanssa

8

Lainsäädäntöä

 Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, esimerkiksi
 - I LUKU, 4 art., kohta 3. Elintarvikealan toimijoiden on tarvittaessa
 - c) noudatettava elintarvikkeiden lämpötilan valvontaa koskevia vaatimuksia
 - d) taattava kylmäketjun jatkuminen

9

Lainsäädäntöä

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 852/2004, esimerkiksi
 - Liite II, IV LUKU Kuljetus, kohta 7.
 - .. kuljetukseen käytettävät välineet, säiliöt, tankit, niiden kunto, puhtaus, suojaus
 - .. nesteiden kuljetukseen käytettävät välineet, säiliöt, tankit;
 - vain elintarvikukuljetukseen
 - .. elintarvikkeet on tarvittaessa voitava pitää sopivassa lämpötilassa ja tätä lämpötilaa on voitava tarkkailla

10

Lainsäädäntöä

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 852/2004, jatkoa..
 - Liite II, IX LUKU Elintarvikkeisiin sovellettavat säännökset, kohta 5.
 - .. säilytyslämpötila ei saa aiheuttaa terveysriskiä
 - .. kylmäketjua ei saa katkaista
 - .. lyhytaikaiset poikkeukset lämpötilavaatimuksista sallittuja käytännön seikkojen vuoksi, jos tästä ei aiheudu terveysriskiä

11

Lainsäädäntöä

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 853/2004, esimerkiksi..
 - Liite III, IX JAKSO, I LUKU, II Kohta, 2. a)
 - .. maito jäähdytettävä tilalla + 8 °C / + 6 °C lämpötilaan
 - .. maidon kuljetuslämpötila korkeintaan + 6 °C
 - II Kohta, 3.
 - .. laitokseen tullessa maito saa olla enintään + 10 °C

12

Lainsäädäntöä

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Elintarvikelaki 297/2021, esimerkiksi..
 - 11 § Elintarvikealan toimijan on huolehdittava toiminnassaan siitä, että elintarvikkeet ovat kemiallisilta, fysikaalisilta, mikrobiologisilta ja terveydellisiltä ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne ovat ihmisravinnoksi soveltuvia eivätkä aiheuta vaaraa ihmisen terveydelle.

13

Lainsäädäntöä

□ Raakamaidon keräilyyn ja maitoalan kuljetukseen vaikuttava lainsäädäntö

- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta 318/2021, esimerkiksi..
 - 11 § Jäädetyt ternimaito on säilytettävä ja kuljetettava -12 °C:een lämpötilassa tai kylmemmässä.

14

Toimijat VATI:ssa

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen toteuttajat

- Raakamaidon keräilyä harjoittavat elintarvikealan toimijat:
 - a) maidontuotanto-osuuskunta (Rekisteröity Elintarvikehuoneisto)
 - b) maitoalan hyväksytty huoneisto (Hyväksytty Elintarvikehuoneisto)
 - c) yksityinen liikennöitsijä (Rekisteröity Elintarvikehuoneisto)
- Raaka-, ja raaka-ainemaitojen kuljetuksia harjoittavat elintarvikealan toimijat:
 - a) maitoalan hyväksytty huoneisto
 - b) yksityinen liikennöitsijä
- Ajoneuvojen kuljetusrakenteet omistavat lähes aina jokin maitoalan hyväksytty huoneisto tai maidontuotanto-osuuskunta

15

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa, (REH)
Rekisteröitynä elintarvikealan (REH) toimintana

- Maitotalon toimintaa harjoittavan osuuskunnan, sekä yksityisen liikennöitsijän hallinnassa olevat kuljetusajoneuvot (ja mahdolliset perävaunut) ovat yleensä yksittäisiä valvontakohteita ja merkitään VATIin jokainen ajoneuvo erikseen

16

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (REH) 1)

- Kuljetusajoneuvoja VATIin merkittäessä, tulee kiinnittää huomiota valvontakohteen ominaisuustietoihin
- Kohta OMINAISUUDET
 - Toimintatyyppiin Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä
 - Toimintaluokka Elintarvikkeiden kuljetukset
 - Toiminnan nimi Osuuskunnan nimi

17

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (REH) 1)

- Toiminnan ominaisuudet:
 - Elintarvikkeiden säiliökuljetus: "Kyllä"
 - Säiliökuljetusautojen määrä: Valitaan ajoneuvojen lukumäärän luokka
 - Kuljetusvälineet:
 - merkitään ajoneuvojen lukumäärä myös "Auto KPL"-kenttään
 - valinta "Vain säiliökuljetusta" (alareuna) aktivoidaan

18

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (REH) 1)

- Kun ajoneuvot kuljettavat saman Osuuskunnan maitoja, kuljetusajoneuvot tulee nimetä Osuuskunnan nimellä kohtaan Toimipaikka, oli kuljetusliike mikä tahansa
- Varsinaisen toiminnan toteuttajan, esimerkiksi liikennöitsijän nimi voidaan merkitä kohtaan Toiminnan nimi
- Myös, kun yksityinen liikennöitsijä on vastaavasti elintarvikealan toimija

19

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (REH) 2)

- Jos maidon kuljetusajoneuvon valvonta ja tarkastukset halutaan suorittaa vain *oman valvontayksikön* toimesta, on käytettävä Vatissa seuraavia valintoja:
 - Valinnat tehdään kuten edellä kohdassa 1) on mainittu, mutta on jätettävä kohdan 1) ohjeessa viimeisenä mainitun kohdan Kuljetusvälineet "Auto KPL"-kentän ajoneuvojen lukumäärä pois
 - Kuljetusvälineet – Auto -kohta määrittää sen, että kohteesta tulee "Liikkuva kohde" jolloin kaikki valvontayksiköt voivat tarkastaa kohteen

20

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (HEH)

Hyväksyttynä toimintana

- Maitoalan hyväksytyn elintarvikehuoneiston hallinnassa olevat ajoneuvot ovat osa hyväksytyn huoneiston "välineistöä".
- Ne eivät yleensä näy Vatissa erikseen
- Maitoalan hyväksytyn huoneiston hyväksymispäätöksestä tulee tällöin selvitä, että kuljetusajoneuvot ja -toiminta ovat osa hyväksyntää

21

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (HEH)

- Ajoneuvot sekä keräily ja kuljetukset omavalvontoiheen tulee liittää maitoalan hyväksytyin huoneiston toimintaan päätöksellä, jos
 - hyväksytty huoneisto käytännössä vastaa toiminnasta
 - toiminta katsotaan olevan osa hyväksytyin huoneiston toimintaa
- Liittäminen on olennainen muutos toiminnassa

22

Toimijat VATI:ssa

 Keräily ja/tai maidon kuljetukset VATI:ssa (HEH)

- Tarkista valvomasin maitoalan hyväksytyin huoneiston tilanne;
 - Jos laitos vastaa keräilystä ja kuljetuksista, tarkista hyväksyntätilanne hyväksyntäpäätöksestä
- Epäily, että toimintaa harjoittaa maitoalan laitos, mutta toimijan pitäisi olla Osuuskunta tai yksityinen liikennöitsijä (VATI:ssa), tilanteessa on tehtävä toiminnan muutos

23

Valvonta

 Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta

- Raakamaidon keräilyä ja kuljetuksia harjoittavien ajoneuvojen valvonta ja tarkastukset kohdistuvat:
 - a) maitoalan hyväksytty huoneisto
 - b) maidontuotanto-osuuskunta
 - c) yksityinen liikennöitsijä

24

Valvonta

- Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
- DG(SANTE) 2021-7183 - audit of Finland - milk and dairy products on 19. – 30.4.2021
 - Valvontayksiköiden tulisi hankkia tieto omalla valvonta-alueella mahdollisesti vielä olevista raakamaidon keräilyä ja maidon kuljetuksia harjoittavista elintarvikealan toimijoista
 - Tarkistaa oman valvonta-alueen tilanne, toimijat ja Vati, että valvontayksikön käsitys tilanteesta on ajantasalla

25

Valvonta

- Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
- Yhteenveto
- Käy läpi oman alueen maitoalan kuljetustoimintaa harjoittavat toimijat
 - Tee havaintoja valvonta-alueella liikkuvista maitoalan kuljetustoimijoista
 - Havaitessa maitoalan kuljetuskalustoa tai kuljetustoimintaa alueellasi, valvontayksikkö voi vaatia toimijalta selvityksen tämän hallitsemista ajoneuvoista ja perävaunuista

26

Valvonta

- Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
- Maidon kuljetusajoneuvot liikkuvat 24/7 monen kuljettajan voimin. Jokainen ajoneuvo käy jossain maitoalan huoneistossa päivittäin purkamassa kuorman tai useita vuorokaudessa. Jokaisella ajoneuvolla on myös ainakin vähintään yksi huoltopäivä vuodessa
 - Tarkastuksia on mahdollista suorittaa esimerkiksi edellä mainituissa tilanteissa

27

Valvonta

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
Osuuskunta tai yksityinen liikennöitsijä

- Maidontuotanto-osuuskunnan ja yksityisen liikennöitsijän ajoneuvojen valvonta tapahtuu, kuten kuljetusta harjoittavan elintarvikehuoneiston valvonta;
 - Valvontayksikkö ilmoittaa toimijalle minkä ajoneuvon yksikkö haluaa tarkastaa
 - Toimija järjestää valvontayksikölle tilaisuuden (aika ja paikka) suorittaa ajoneuvon sekä mahdollisen perävaunun tarkastuksen valvonta-alueella.
- Ajoneuvon kotipaikan ei tarvitse olla valvontayksikön alueella

28

Valvonta

□ Raakamaidon keräilyn ja maitoalan kuljetuksen valvonta
Hyväksytty elintarvikehuoneisto

- Hyväksytyin huoneiston ajoneuvoja valvotaan laitoksen valvontakäynneillä
- Toimija järjestää pyydetessä valvontayksikölle tilaisuuden suorittaa ajoneuvon tarkastuksen (aika ja paikka)
 - Ajoneuvon tarkastuksen voi suorittaa esimerkiksi hyväksytyin huoneiston pihalla tai maidon vastaanottohallissa
 - Ajoneuvoa ei siis tarvitse viedä Vatiin omaksi valvontakohteeksi

29

Tarkastus

□ Raakamaidon keräily ja maidon kuljetusajoneuvon tarkastus

- Kiinnitetään huomiota kuljetusrakenteiden kuntoon ja siisteyteen
- Huoltoon ja kunnossapitoon
- Puhdistuksen ja puhtauden tarkkailuohjelmaan ja niiden toteutukseen
- Katsotaan näytteenoton tutkimustulokset

30

Tarkastus

□ Raakamaidon keräily ja maidon kuljetusajoneuvon tarkastus

- Tarkastushavaintojen arviointi tapahtuu asiaan kuuluvien Oiva-arviointirivien mukaan
- Tarkastusraporttiin merkitään ajoneuvon liikennöitsijä ja rekisterinumero raportin alkuun
- Jos samalla kerralla tarkastetaan useampi ajoneuvo, merkitään ajoneuvon liikennöitsijä ja rekisterinumero kunkin huomioidun arviointirivin lisätietoihin
- Hyväksytyin huoneiston ajoneuvon tarkastusraporttiin merkitään toimijan tai liikennöitsijän nimi ja ajoneuvon rekisterinumero

31

RUOKAVIRASTO
Lisenssihallinta • Finnish Food Authority

**Kiitos mielenkiinnosta,
katellaan :)**

Marko Naapuri

marko.naapuri@ruokavirasto.fi
ruokahygienia@ruokavirasto.fi

Twitter ja Instagram: [@oivaruoka](#)

32
